

سبب وجود تصویر و زیرنویس، کاربرد و تکرار ضمیر یا نام، مشکل چندانی ایجاد نمی‌کند.

* برعکس رسانه‌های مکتوب که جذاب‌ترین عنصر در قالب نقل قول مستقیم در ابتدای خبر می‌آید. در اخبار رادیو و تلویزیون از لیدهای نقلی که ناقل در پاراگراف بعدی می‌آید، استفاده نمی‌شود.

* در اخبار رادیو انتساب باید محدود باشد؛ زیرا طولانی بودن آن سبب کندن شدن روند خبر می‌شود. البته در گزارش‌های خبری تلویزیونی یا در ارتباط زنده تلویزیونی، می‌توان مصاحبه شونده یا شخص مورد نظر را که مطالبی از او نقل می‌شود، روی صفحه تلویزیون و به صورت نوشته، به طور کامل معرفی کرد.

* در روزنامه‌ها از افعال ماضی برای جملات نقلی و نسبت دادن استفاده می‌شود؛ مانند: «او گفت». در اخبار رادیو و تلویزیون می‌توان از زمان حال نیز استفاده کرد؛ مانند: «فلانی می‌گوید». در اخبار رادیویی و تلویزیونی «گفت» و «می‌گوید» را می‌توان تکرار کرد.

سید علی موسوی
کارشناس ارشد ارتباطات

علاقه‌مندان می‌توانند مطالب علمی و تجربی خود را در حیطه خبرورسانه، حداقل در یک و حداکثر در دو صفحه، برای چاپ در بروشور "نکته" به آدرس الکترونیکی:

"nokte@iribnews.ir"

یا پایگاه اطلاع‌رسانی آموزش و پژوهش:

"http://r.iribnews.ir"

ارسال کنند. برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۲۲۰۱۳۸۱۴ تماس بگیرید.
حق‌التحریر مطالب ارسالی چاپ شده پرداخت خواهد شد. مسئولیت مطالب چاپ شده به عهده مؤلف خواهد بود.

مدیر مسئول: اکبر نصراللهی
سردبیر: فتحعلی فاخری
مدیر اجرایی: علی باقرزاده
فرم و چاپ: سروش

سید علی موسوی
کارشناس ارشد ارتباطات

نقل قول و انتساب در خبرهای رادیویی و تلویزیونی

اداره کل آموزش و پژوهش معاونت سیاسی

نقل قول و انتساب در خبرهای رادیو و تلویزیونی

نقل قول بخش مهمی از ساختار خبر و بدنه اصلی خبری است که مبتنی بر «گفت و افزود» است. اگر نقل قول، به موقع و با انتساب روشن و دقیق به کار برده شود، سبب جذابیت خبر می‌شود و اعتبار و مستند بودن آن را بیشتر می‌کند.

در همه رسانه‌ها، گفته‌ها و نوشته‌هایی که متعلق به خبرنگار نیست، باید به منابعشان نسبت داده شود؛ به ویژه اگر حاوی انتقاد، اعتراض، ادعا، آمار، هجو و افترا باشد. البته این نکته را هم نباید نادیده گرفت که نحوه نقل قول و انتساب در هر رسانه به ویژگی‌های آن رسانه وابسته است؛ در رسانه‌هایی مانند رادیو و تلویزیون که خبرهایشان روی باد، برای گوش و مختصر نوشته می‌شود، به کار بودن نقل قول با دیگر رسانه‌ها متفاوت است.

نقل قول

* بر خلاف خبرهای روزنامه که نقل قول مستقیم در آنها عادی و رایج است، در خبرهای رادیو و تلویزیون ترجیح داده می‌شود که از نقل قول‌های غیرمستقیم استفاده شود؛ مگر در مواردی که نقل قول مستقیم ضرورت و اهمیت داشته باشد و با صدای اصلی پخش شود.

* در خبرهای رادیو و تلویزیون، نقل قول‌ها باید کوتاه باشد و در بین خبر قرار گیرد. کاربرد نقل قول‌های طولانی و شروع با نقل قول مستقیم، سبب سردرگمی شنوندگان و بینندگان می‌شود.

* در خبرهای روزنامه، علامت گیومه («»)، مدرک

نقل قول مستقیم است؛ در حالی که مخاطبان رادیو و تلویزیون این علامت را نمی‌بینند. آنچه در خبرهای رادیو و تلویزیون اهمیت دارد، صدا و تصویر است و اگر قرار بر به کار بردن نقل قول مستقیم باشد، باید سخنان شخص از زبان خودش پخش شود که در تلویزیون همراه با تصویر او خواهد بود. البته صفحه تلویزیون این امکان را می‌دهد که هنگام خبرهای طولانی و مهم، برخی نقل قول‌ها زیرنویس شود.

* در خبرهای رادیویی و تلویزیونی در صورت ضرورت و زمانی که تصمیم به استفاده از صدا نداریم، از نقل قول جزئی استفاده می‌شود که بهتر است این نوع نقل قول در قالب عباراتی نظیر «آنچه او ... دانست» به کار رود. همان‌گونه که گفته شد مخاطبان رادیو و تلویزیون علامت گیومه را نمی‌بینند.

* «او»، ضمیر نام آشنا برای خبرنگاران و نویسندگان است و در تنظیم خبرهای مبتنی بر «گفت و افزود» از آن استفاده می‌شود. اخبار پخش به ویژه خبرهای رادیو بر اساس ضمیر «من» نوشته نمی‌شود؛ زیرا ممکن است مخاطبان مطالب گفته شده را به گوینده خبر نسبت دهند. ضمیر اول شخص متعلق به کسی است که از او نقل قول مستقیم می‌شود.

انتساب

* معرفی منبع در اخبار رادیو و تلویزیون پیش از نقل قول صورت می‌گیرد تا شنوندگان و بینندگان منبع اطلاعات را بشناسند؛ در این زمینه بین رادیو و تلویزیون تفاوت‌هایی وجود دارد. در اخبار تلویزیونی هنگام نقل قول مستقیم، نام و عنوان یا سمت فردی که سخنانش پخش می‌شود سه یا چهار ثانیه روی صفحه تلویزیون

زیرنویس می‌شود. البته اگر این فرد برای مردم یک کشور شناخته شده باشد نیازی به معرفی بیشتر نخواهد بود. در اخبار تلویزیون اگر ۱۵ ثانیه از زمان نخستین نقل قول از شخصی گذشته باشد و دوباره مطلبی از همان شخص پخش شود، مجدداً باید مشخصات او زیر نویس شود.

* در اخبار رادیویی پیش از آغاز نقل قول، بهتر است شخصی که از او نقل قول می‌شود، به طور کامل معرفی شود و اگر نقل قول مستقیم بخش پایانی خبر باشد، معرفی دوباره منبع نقل قول ضروری است، مگر آنکه منبع برای شنوندگان شناخته شده باشد.

* بر خلاف خبرهای روزنامه که پس از نام و نام خانوادگی، عنوان یا هر مشخصه دیگری نوشته می‌شود، در اخبار رادیو و تلویزیون معرفی عنوان و مقام بر نام شخص مقدم است؛ البته در اخبار تلویزیونی در صورت زیرنویس کردن نام اشخاص، گوینده می‌تواند فقط عنوان شخص را بخواند و عکس آن نیز صادق است.

* در اخبار رادیو باید از کاربرد ضمیر پرهیز کرد و بهتر است نام خانوادگی یا عنوان و مقام او تکرار شود؛ زیرا شنوندگان نمی‌توانند برای پاسخ به سوال «او کیست؟» مکث کنند؛ چون در صورت مکث بقیه خبر را از دست می‌دهند.

* معمولاً گفته می‌شود که در اشاره‌های بعدی به اشخاص، فقط نام خانوادگی یا عنوان و سمت آنها به کار برده شود. در اخبار رادیویی بهتر است عنوان یا مقام فردی که از او نقل قول می‌شود در اشاره‌های بعدی تکرار شود، مخصوصاً اگر شخص چندان مشهور نباشد؛ این نکته را نیز باید در نظر داشت که برای شنوندگان، شغل و مقام فرد مهم‌تر از نام اوست. البته در اخبار تلویزیونی به